

STOPA A ODKAZ OTCA JOZEFA PASTIRA

Sto rokov od jeho narodenia

Odchádzajúci rok 2018 je pre Kurimu – farnosť obec na východe Slovenska - mimoriadny. Pripomína si 100 rokov od narodenia kňaza Jozefa Pastira a jeho požehnaných 34 rokov (1956-1990) ako farára. Viac ako desiatka kňazov, rehoľníc a zasvätených, rozídených po Európe, sa nás dnes hlási k jeho duchovnému vplyvu. V Kurime jestvuje vzácna spolupráca farnosti, obce, školy i škôlky. Terajší i predchádzajúci starosta a aj duchovní otcovia nehovoria o ideálnom spoločenstve, ale je pravdou, že spolužitie občanov, včítane Rómov, je bez väčších konfliktov a sporov. Preto sa samovoľne sa zrodil podnet hlbšie skúmať jeho život, prácu a poslanstvo a vhodnou sa ukázala príležitosť „storočnica“ od narodenia.

Obec a farnosť Kurima spolu s Teologickou fakultou Košice pripravili na deň patróna farnosti sv. Michala 29.9. odborné sympóziu. Jeho účelom bolo čo najkomplexnejšie zhrnúť osobnosť kňaza J. Pastira, a zhromaždiť svedectvá, spomienky i fotodokumentáciu do uceleného Zborníka. Ten vyšiel v deň konferencie s úvodom samotného otca arcibiskupa – metropolitu Mons. Bobera a s jeho želaním: „Nech je tento zborník s informáciami o horlivom Božom služobníkovi povzbudením pre všetkých, ale zvlášť pre mladých kňazov.“

Život otca Jozefa bol jednoduchý a čitateľný. Jeho myslenie a konanie sa vyznačovalo priamosťou a podriadenosťou Božiemu zákonu v duchu slov „*je dobré poslúchať Pána*“, ktoré si otec Jozef často pripomínal a sú i na jeho náhrobnom kameni. Bol mužom obdareným veľkou milosťou, ktorá sa javí po rokoch ešte zreteľnejšie. To si jednomyseľne uvedomujú veriaci farností, kde pôsobil ako kaplán, no najmä ako farár (Hrubov, Plavnica, Kurima, Turany).

Vplyv otca Pastira sledovala s nevôľou i totalitná štátna moc a dôsledkom bol dva roky trvajúci vykonštruovaný proces pre „protištátnu činnosť“. Tom čase sa v modlitbách zomkla celá farnosť. Božia moc sa prejavila jeho oslobodením, r. 1963 sa vrátil do Kurimy. Na jeho osobný spis dali nálepku „nepreklaďať“. Prof. ThDr. Cyril Hišem odborne preštudoval spisový materiál a hodnotí ho ako „*niekedy úsmevný, ale veľmi trpký. Zbytočne boli do toho vtiahnutí ľudia, ktorí sa neskôr trápili nad svojimi vyjadreniami. Nepripusťme už, aby sa niečo takého niekedy zopakovalo.*“

Vtip bol jeho „tajnou zbraňou“, i v ťažších okolnostiach, napríklad i pri súdnom pojednávaní a tak i sudcovia si povedali, že nemôže byť zlý človek R. 1996 o. Jozef prišiel na odpočinok dom kláštora Milosrdných sestier sv. Kríža do Hanisky. Neostal osamotený i tam často za ním prichádzali jeho veriaci. Pochovaný je v rodných Petrovanoch pri Prešove.

Pastorácia duchovného otca Jozefa sa vyznačovala blízkosťou k veriacim. Bol s ľuďmi, pri deťoch, mladých, starých a nemocných. Vedel, kde kto má roľu, poznal svoje ovce; čo pozoroval i aplikoval, jeho kázne boli aktuálne. Fara bola otvoreným domovom pre farníkov: tam sa počítal zvonček, na záver bol puding alebo iné pohostenie; Bohoslovci v nedele tam obedovali.

Podporoval každú iniciatívu zdola. Mohli sme robiť, koľko sme chceli – nástenky, divadlá, akadémie, stretávania a aj založiť, čo sme chceli - zbor, kapelu, spoločenstvo. Všetmožne nás podporoval, ocenil a ďakoval.

Dobré vzťahy pestoval i mimo farnosť - s vedením obce i Jednotného roľníckeho družstva, a s Okresným úradom. Nebál sa: Bol *oporou veriacim a kňazom širokého okolia* najmä v ťažších problémoch; napríklad pomáhal postaviť kostol v okolitých farnostiach.

Katechéza otca Jozefa bola prít'azlivá a naučil nás veľa. Napríklad i vymenovať všetkých prorokov, blaženstvá a skutky telesného či duchovného milosrdenstva. Vyvolal zdravú súťaživosť a využíval názorné pomôcky: obrazy projekciu, magnetofón. Cirkev požaduje farskú katechézu: jej otec Jozef ju praktizoval: uvedenie do sviatostí sa konalo v kostole i na fare.

V kostole na nás čakal: denne bolo možno sa vyspovedať a navštevoval nemocných so sv. prijímaním, príprava na sviatosti bola milou; v prípade rozvratu rodinu navštívil. Návčivky spevu boli pravidelné, vedeli sme väčšinu piesní JKS.

Svojim bohoslovcom rád povolil účasť na stretávaníach (boli tajné, alebo aspoň neverejné) a i sám sa stal sa voluntárom hnutia Fokoláre. Rešpektoval určitú novú duchovnú autonómiu laikova podporoval ju.

Vplyv otca Jozefa na farnosť a dedinu je výrazný i dnes. Treba vyzdvihnúť *kultúru spoločnej práce* - farára a farskej rady, starostov a obecného zastupiteľstva, riaditeľa a učiteľov školy. Zásluhou terajšieho duchovného otca Daniela Mišenka vzniklo r. 2009 *Pastoračné a športové centrum* otca Jozefa Pastira. Pán Milan Bednár založil r. 1992 dielňu, ktorá stále funguje pod menom *Jozef*; (patrón, drevo) v "štruktúre solidarity".

Do myšlienkového prúdu sympózia dobre zapadla i štúdia Mons. prof. ThDr. J. Jurka *Spomienky na kňazské vzory a osobnosti z prostredia košickej diecézy*. Autor s úctou a vďakou svedčí o príklade Janka Koreňa, Jozefa Hreška, Félixu Majerníka a mnohých iných a aj ešte žijúceho dp. Jozefa Štofeja, a opisuje ich podnety pre naše povzbudenie. Hoci sa na nás dennodenne valí záplava splaškov života, predsa pokáním prinášajme očistenie najprv seba a potom aj svojho prostredia. Nech nás negatíva súčasnosti naštartujú k novému zápasu o Božie kráľovstvo.

Mozaiku osobnosti otca Jozefa dotvorili početné svedectvá a živé spomienky blízkych kňazov, bývalých žiakov a veriacich, ktoré zozbierala a tlmočila Mgr. Júlia Hriceková.

Hodnoty život, rodina a solidarita sú dnes ohrozené. Vnáša sa rovnosť a voľnosť do rovín, doteraz považovaných za neprirodzené, nedovolené, alebo chorobné. Náboženstvá, cirkvi i ľudia dobrej vôle stoja pred výzvami brániť nielen nadprirodzené hodnoty, ale i život a rodinu. Médiá vytláčajú na okraj pastierov, ale i rodičov a školy, a ich hlas a autoritu. Kultúra pravdy, dobra a krásy je ohrozená. O. Jozef našiel spôsob ako zápasit' i víťazit' v prospech svetla. Možno aj v tom má význam analýza o jeho živote a účinkovaní.

Mons. Anton Konečný

Fotografie:

1. Sympóziu29.9.2018 o živote a činnosti otca Jozefa Pastira:

Predsedníctvo z Teologickej fakulty KU: prof. ThDr. C. Hišem dekan, ThDr. Radoslav Lojan, tajomník, a miestny farár Mgr. Daniel Mišenko. Medzi účastníkmi je i Mons. Marek Forgáč, košický pomocný biskup

2. Starosta Ján Bartoš svedčí, že sa nejedná o ideálnu obec, ale bežné občianske spory, ťažkosti s Rómami a susedské problémy dodnes sú v porovnaní s inými obcami nepatrné.

3. Sestra Fides Repková, SCSC, svedčí: otec Pastir mal záujem o zasvätených, navštevoval nás na každom mieste pôsobenia

4. Správca farnosti duchovný otec Daniel Mišenko rozvíja *pastoráciu „podľa vekových stupňov a ich rozdielnych životných situácií“* (por. EE 46)

5. Program sympózia oživil spev folklórnej skupiny Kurimčan